

Zajednički poziv Saveza za koheziju

Obnovljena kohezijska politika nakon 2027. u kojoj nitko nije zapostavljen

Mi, izabrani predstavnici regija i gradova iz cijele Europe, pozivamo europske institucije i nacionalne vlade da osmisle sveobuhvatan program EU-a koji će biti usmjeren na jačanje socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije.

Naši zajednički ciljevi su: osigurati održivo blagostanje i dobrobit za sve u sve digitaliziranijem društvu; postići klimatsku neutralnost i očuvati biološku raznolikost; i rješavati posljedice demografskih promjena. Ovaj program temeljite promjene zahtijeva političko vodstvo i integriranu viziju na svim razinama i među njima. Zeleni plan i Digitalna agenda trebali bi i dalje zajedno ostati orijentir EU-a, ali bi u njihovu planiranju i provedbi trebalo više pozornosti posvetiti lokalnim okolnostima jer lokalne i regionalne vlasti imaju najizravniju ulogu u toj svakodnevnoj borbi, a i odgovorne su za gotovo polovicu javnih ulaganja u državama članicama EU-a. Njihova uloga ključna je za uspješnu provedbu zelene i digitalne tranzicije.

Kohezijska politika spona je koja Europu drži na okupu i može mobilizirati i uključiti sve na putu prema boljoj kvaliteti života za sve, gdje nitko neće biti zapostavljen bez obzira na to gdje živi i gdje je rođen. Uvjereni smo da ima neophodnu dodanu vrijednost, pa i sposobnost da može ublažiti rizike od povećanja teritorijalnih i socijalnih razlika među državama članicama EU-a i unutar njih.

Stoga pozivamo na to da kohezijska politika ostane temeljni stup razvojnog modela EU-a i glavna dugoročna, decentralizirana politika ulaganja u višegodišnjem financijskom okviru za razdoblje nakon 2027. Istodobno bi kohezijska politika trebala zadržati dovoljnu fleksibilnost kako bi se moglo odgovoriti na nepredviđene događaje.

Da bismo mogli adekvatno odgovoriti na trenutačne i buduće izazove, zalažemo se za obnovljenu kohezijsku politiku nakon 2027., koja bi se temeljila na sljedećim načelima i bila bi:

- 1) politika dostupna svim regijama, gradovima i općinama. Svako „područje“ je važno, bez obzira na to nalazi li se u bogatijoj ili siromašnijoj zemlji. To ostaje obvezujuće načelo za neometano funkcioniranje jedinstvenog tržišta za sve Europljane. Ključno je da EU ostane ujedinjen i da istodobno jača svoje globalno vodstvo i konkurentnost. Kohezijska politika trebala bi biti glavna politika EU-a kojoj je u središtu pružanje resursno učinkovitih javnih usluga na lokalnoj i regionalnoj razini i koja podupire lokalna javna ulaganja u korist svih;
- 2) politika kojom bi se osiguralo jačanje socijalne, gospodarske i teritorijalne kohezije u okviru industrijske politike novog zelenog plana i strateške autonomije EU-a. EU se više nego ikad mora uhvatiti u koštac s razvojnim zamkama u koje su upala mnoga područja u svakom kutku Europe. Obnovljenu kohezijsku politiku trebalo bi osmisliti kao snažan instrument koji bi mogao osloboditi gospodarski potencijal svakog pojedinog dijela EU-a i poticati lokalizirane inovacije u najširem smislu riječi;
- 3) politika vođena općim ciljem „pravedne tranzicije“: preobrazba prema klimatskoj neutralnosti utjecat će na svako područje, bez obzira na njegove značajke. Ako se njome ne bude pravilno upravljalo, to bi

moglo dovesti do daljnjih razlika i nerazmjernih društvenih posljedica. Svako područje ima drukčije prednosti, stupanj potencijala i administrativne kapacitete za suočavanje s tom preobrazbom. U tom kontekstu neka su područja ranjivija od drugih. Posebnu pozornost morat ćemo posvetiti regijama koje uvelike ovise o energetske intenzivnim industrijama, ne zaboravljajući pritom da sve industrije imaju ekološki otisak. Pozivamo na obnovljenu kohezijsku politiku nakon 2027. kojom će se ponuditi prilagođena rješenja, temeljenu na načelima "pravedne tranzicije" i dostupne svim regijama u svakom dijelu Europe;

- 4) politika koja se temelji na lokaliziranim rješenjima: raznolikost područja u EU-u je prednost. Sva su područja, od rijetko naseljenih do onih s ozbiljnim, trajnim ili prirodnim poteškoćama, od gradova i metropolskih područja do ruralnih područja, od rubnih, otočnih, obalnih, prekograničnih, planinskih, od najudaljenijih regija do onih u središtu, suočena s izazovima zelene i digitalne tranzicije i demografskim promjenama. Ne postoji jedinstveno rješenje za sve. Dobro osmišljena kohezijska politika mora biti dovoljno fleksibilna kako bi se lokalnoj razini omogućio, u stabilnom i predvidljivom okviru, razvoj strategija specifičnih za pojedina područja, uz istodobno postizanje općih ciljeva politike EU-a. Teritorijalni instrumenti kao što su lokalni razvoj pod vodstvom zajednice i integrirana teritorijalna ulaganja neophodni su alati za razvoj takvih uključivih i lokalno utemeljenih aktivnosti;
- 5) politika temeljena na zlatnim načelima kao što su: podijeljeno upravljanje, ojačano partnerstvo sa svim dijelovima društva, upravljanje na više razina temeljeno na stvarnom dijalogu između lokalnih, regionalnih i nacionalnih vlasti i institucija EU-a. Pozivamo na poduzimanje mjera za prevladavanje trenutne rascjepkanosti fondova kohezijske politike stvaranjem jačeg zajedničkog okvira koji će se temeljiti na sinergiji i komplementarnosti fondova u kontekstu podijeljenog upravljanja;
- 6) politika koja se temelji na novoj kulturi povjerenja između različitih razina vlasti u EU-u. Takav obnovljeni pristup pridonio bi pozitivnijoj slici EU-a. Europska komisija trebala bi pokrenuti široko savjetovanje i procjenu mjera pojednostavnjenja poduzetih od devedesetih godina prošlog stoljeća, uključujući usporedbu s drugim programima EU-a. Kohezijsku politiku trebalo bi vrednovati u smislu njezina stvarnog učinka na živote Europljana, a ne s obzirom na brzinu isplate sredstava;
- 7) politika kojom se jača teritorijalna suradnja i podupiru teritorijalne inovacije i demokracija. Kohezijska politika dokazala je svoju jedinstvenu vrijednost u podupiranju prekogranične, međuregionalne i transnacionalne suradnje i makroregionalnih strategija za stvarno poboljšanje svakodnevnog života ljudi. Partnerstva za regionalne inovacijske strategije i pametnu specijalizaciju stvaraju prilike za podupiranje uključive socioekonomske transformacije na lokalnoj razini;
- 8) politika „nenanošenja štete koheziji“: sve politike EU-a moraju služiti jačanju gospodarske, socijalne i teritorijalne kohezije. Europske institucije trebale bi osigurati da su svi programi i politike, od osmišljavanja do provedbe, dosljedni i da uzimaju u obzir moguće različite teritorijalne učinke, istodobno ograničavajući svako administrativno opterećenje.

Pozivamo javnost, sindikate, poduzeća, nevladine organizacije i organizacije civilnog društva da nam se pridruže u nastojanjima da osiguramo pravednu Europu koja nikoga ne zapostavlja.

Pridružite se ovom zajedničkom pozivu!

